

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 35

Fylke: Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Glauan

Emne: Ølbygging

Bygdelag:

Oppskr. av: Olof Mestad

Gard: Mestad

(adresse): Gartland st

G.nr. 35 Br.nr. 182

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Ølbygging.

1. A.
- 1.) Ølbygging av malt færekammer ikkje lenger
- 2.) Tori bestemte hvilken tid det blev slutt går ikkje an. Tradisjonen om hvordan det færegikk er også for det mest glemt.
- 3.) En må ha at grunnen til at det blev slutt vesentlig må vere at det blev for arbeidsamt. Bruken av kaffe kan vel også ha sitt å si.
- 4.) En tid blev det bygget av sirupf men ikkje nu lenger.
- 5.) Tanten hjemmebygg er også færsøkt men ikkje nevneverdig.
- B. Den gamle hjemmebygging.
- 7.) Det var vel husmørene som sørget for selve byggingen. Det er likevel fortalt at det hendte at husfæren bygget øl.
- 8.) Forøvrigt en har hørt at det ikkje færsøkt

kammet her

- 9.) Glue familie bygget for sig selv.
- 10.) Til jul og andre høytider samt til sløtter og så til store gjestbud.
- 11.) Har ikke hørt om det.
- 12.) Heller ikke om det har en høst snakke.

C. Malt

- 13.) Mallet laget de selv.
- 14.) Mallet blev laget av bygg. Noen serbiller åkerfukke til matbygg har en ikke hørt om.
- 15.) Noen bestemt del av kornet blev vel ikke tatt til malning. Det er fortalt om en kane som ramlet av på skoren og laget malt av.
- 16.) En har hørt at kornet blev fuktet passende og fylt i en sekk og setten satt på loftet.
- 17.) Til det var passende grodd.
- 28.) Mallet blev vel tørket på mektjinnbenken på samme måte som bygg til malning av mel.
- 31.) Det kalles ikke å male malt, men å skje mallet, og det blev som regel gjort på en heimekvern.
- 33.) Det har man ikke hørt noe om.

D. Humle.

- 34.) Humlen dyrket de selv.
- 36.) Den var humlegård på nå å vi hver enests gårdsbruk. Den var som regel i nærheten av husene og bestod en en masse staver på et par meters lengde satt tett sammen på en rund flekk. Hvor en fikk tak i de første humlerøtter ristes ikke. Men når

3/

en først hadde plantet rødderne mellem disse
staurerne så voks den villig. Sam gjædet
blev brukt aske og sot og alt man feint
sammen på skuegulvet. Det var ikke alle
år den blev moden.

En utlending som opholdt sig her i bygden
sammen 1837 skriver, i en bok han ga ut,
at noget han la først merke til på gårdene
her var alle disse humlegardene.

37.) Noget annet middel for å sette smak på
ølet har en ikke hørt om.

E. Bygging.

38.) Til olbygging måk en ha et stort kar
med en gjennomløpelig treplugg i bunnen.
Dette kar kaltes tappkar. Det blev ren
gjort med varm sineaug. Karret blev
brukt til å hente ut maltet. Såvidt en
har hørt blev smaltet tilstrekkelig
varm sineaug i tappkar og fikk stå
til alt saltet var uttrukket. Denne
oppløsning kalles vorter. I bunnen av
tappkar var lagt litt halm som
vorteret blev silet igjennem. En stengt
av for vorteret med en staur som passet
i den gjennomløpelige treplugg i bunnen
av karret.

45.) Ordet å miske var kjendt og brukt.

63.) Ordet jester var og er brukt den dag
idag

64.) Hvordan jesteren blev tilstrekkelig
har en ikke hørt noe om uten at
selve handlingen kalles å leggme åle.
Hvor og når humleekstrakten blev
tilstekt har en heller ikke hørt noe om.

65.) Det er sagt at enkelte plier å tappe

4.

vårlent over på kagger eller ankere og så
legg me på ankeren. Til å kappe ålet
over på ankeren blev benyttet en dragt.
Dragten som benemtes hatta var en liten
beask med en gjennombarst bepslegg i
bunnen.

Da alle eldre folk som visste noget om
ålbygging nu er borte har det vært umulig
å få vite noget mere.